

Z kraju i z zagranicy

Materiały zamieszczone na stronach internetowych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Sejmu RP, Państwowej Inspekcji Pracy oraz „Computerworld”.

1. Z kraju

1.1. Umowa z Turcją

W październiku podpisano z Turcją umowę dwustronną w sprawie zabezpieczenia społecznego. Umowa obejmuje: świadczenia pieniężne z tytułu choroby i macierzyństwa, emerytury, renty, świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz z tytułu śmierci, zasiłki dla bezrobotnych i świadczenia rodzinne (z wyłączeniem jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka). Umowa dotyczy także ustawodawstwa związanego z obowiązkowym ubezpieczeniem.

1.2. Zmiany w systemie emerytalnym od 1 października

1 października 2017 r. weszła w życie ustawa przywracająca powszechny wiek emerytalny: 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. W praktyce oznacza to, że ubezpieczeni mogą – ale nie muszą – zakończyć swoją aktywność zawodową wcześniej niż dotychczas (do 1 października powszechny wiek emerytalny dla kobiet wynosił 61 lat i 2 miesiące, a dla mężczyzn 66 lat i 2 miesiące). Przywrócenie wieku emerytalnego było poprzedzone szeroką kampanią informacyjną: w placówkach ZUS została uruchomiona usługa doradcy emerytalnego, a na stronach ZUS – kalkulatora emerytalnego. Z usług doradców skorzystało 900 tys. osób. Pod koniec listopada Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokonało pierwszych podsumowań wejścia w życie ustawy przywracającej wiek emerytalny. Okazuje się, że na emeryturę w obniżonym wieku decydują się głównie osoby nieaktywne zawodowo – stanowiły one ok. 60 proc. osób składających wnioski emerytalne (wśród nich blisko 60 proc. to kobiety). Osoby aktywne zawodowo wybrały pozostanie na rynku pracy ze względu na wyższe świadczenie emerytalne w przyszłości. Do 24 listopada ZUS wydał już blisko 332,4 tys. decyzji emerytalnych. W 2017 r. uprawnionych do świadczenia z ustawy przywracającej wiek emerytalny jest 410 tys. osób.

1.3. Zapowiedź wzrostu płacy minimalnej

Płaca minimalna wzrośnie o 100 zł i wyniesie w 2018 r. 2100 zł. Podwyżką zostanie objęta też stawka minimalna, która z 13 zł wzrośnie do 13,70 zł dla określonych umów cywilnoprawnych. W 2017 r. rząd podniósł płacę minimalną z 1850 do 2000 zł.

1.4. Coraz więcej urlopów rodzicielskich

Po narodzinach dziecka rodzice mogą skorzystać z płatnych urlopów: macierzyńskiego i rodzicielskiego. Mężczyznom przysługują jeszcze dodatkowe dwa tygodnie urlopu ojcowskiego. Jak podaje Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, od

stycznia do grudnia 2017 r. z urlopów na dzieci skorzystało 707,8 tys. rodziców, z których 519,1 tys. stanowiły kobiety, a 188,7 tys. mężczyźni. Z urlopu macierzyńskiego, który jest obowiązkowy i może być wykorzystany przez oboje rodziców, skorzystało 381,5 tys. kobiet i 14,1 tys. mężczyzn, czyli łącznie 395,6 tys. osób. Więcej osób skorzystało w omawianym okresie z urlopu rodzicielskiego – 406,6 tys., z których mężczyźni stanowili tylko 4,2 tys. Z kolei na urlopie ojcowskim przebywało 174,2 tys. osób, z których w samym tylko grudniu niemal 17,8 tys.

1.5. Podsumowanie 2 lat

W listopadzie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej podsumowało dwa lata prac rządu w zakresie polityki społecznej. Do najważniejszych osiągnięć zaliczyło: wprowadzenie programu Rodzina 500 plus, spadek bezrobocia, wzrost aktywności zawodowej, podniesienie płacy minimalnej, wprowadzenie stawki godzinowej, ograniczenie nadużywania umów cywilnoprawnych, przywrócenie wieku emerytalnego i podniesienie świadczeń emerytalno-rentowych. Ponadto wskazano na likwidację syndromu pierwszej dniówki, lepszą ochronę dla pracowników tymczasowych, elektroniczne zwolnienia lekarskie, większą ochronę roszczeń pracowników, wsparcie dla opiekunów osób niepełnosprawnych oraz prace nad nowym kodeksem pracy. W zakresie polityki senioralnej ministerstwo wyróżniło działanie skierowane do jednostek samorządu terytorialnego – program wieloletni Senior plus na lata 2015–2016.

1.6. Ponad 50 mln złotych na aktywizację młodych

Od grudnia 250 jednostek Ochotniczych Hufców Pracy na terenie całego kraju rozpoczęło realizację dwóch projektów: Od szkolenia do zatrudnienia – EFS i Od szkolenia do zatrudnienia – YEI na łączną kwotę 53 mln zł. Przedsięwzięcie ma na celu poprawę sytuacji osób w wieku 18–24 lata poprzez zwiększenie ich aktywności zawodowej i społecznej, co docelowo ma się przełożyć na zdolność zatrudniania umożliwiającą start w dorosłe życie. Oba projekty – realizowane w ramach programu Gwarancje dla młodzieży – stanowią odpowiedź na problem wysokiego bezrobocia wśród młodych. Działaniami projektu zostanie objętych 2800 osób, w tym 1680 kobiet i 1120 mężczyzn, spełniających łącznie trzy warunki: po pierwsze – nie mogą pracować (są bezrobotne lub bierne zawodowo i niezarejestrowane w urzędach pracy), po drugie – nie kształcą się (nie uczestniczą w kształceniu formalnym w trybie stacjonarnym) i po trzecie – nie szkolą się (nie uczestniczą w pozaszkolnych zajęciach mających na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy). Przy czym pierwszeństwo udziału w przedsięwzięciach mają osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby znajdujące się – z powodu uwarunkowań rodzinnych i środowiskowych – w trudnej sytuacji życiowej i materialnej (w szczególności wywodzące się z rodzin niepełnych, bezrobotnych,

niewydolnych wychowawczo i zagrożonych patologiami społecznymi). Projekty potrwają do końca sierpnia 2018 r.

2. Parlament Europejski

2.1. „Ta sama płaca za tę samą pracę w tym samym kraju”

Parlament Europejski przyjął stanowisko w sprawie pracowników delegowanych. Zmiany dotyczą wynagrodzenia pracowników delegowanych, czasu delegowania oraz układów zbiorowych pracy. Przeciwko stanowisku PE były cztery państwa: Polska, która deleguje największą liczbę pracowników spośród krajów unijnych, bo ponad 450 tys., oraz Węgry, Litwa i Łotwa. PE nowelizację przepisów argumentował lepszą ochroną praw pracowniczych oraz zasadą uczciwej konkurencji: okres delegowania miałby wynieść 24 miesiące, a po jego wygaśnięciu do delegowanego pracownika miałyby zastosowanie wszystkie przepisy kraju przyjmującego, w tym konieczność płacenia składek na ubezpieczenie społeczne. Zdaniem europosłów z krajów sprzeciwiających się stanowisku PE taka zmiana przepisów będzie skutkowałą podniesieniem kosztów, co w konsekwencji przyczyni się do spadku konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku unijnym. Przyjęcie przez PE stanowiska w sprawie pracowników delegowanych otwiera drogę do rozpoczęcia negocjacji z krajami członkowskimi nad ostateczną wersją przepisów.

3. Parlamenti państw Europy

3.1. Premie dla emerytów

Zgodnie z zapowiedziami Zoltána Baloga, ministra zasobów ludzkich w rządzie węgierskim, w listopadzie premię emerytalną i rewaloryzację zgodną z inflacją otrzymało blisko 3 mln osób. Przeciętna premia wyniosła 24 tys. forintów przy średniej wysokości świadczenia emerytalnego ok. 112 tys. forintów. Wypłaty objęły nie tylko osoby, które osiągnęły wiek emerytalny, lecz także młodsze, których wysokość rent zbliżona jest do świadczeń emerytalnych, w tym osoby o zmienionej zdolności do pracy (otrzymujące świadczenia dla niepełnosprawnych), jak i osoby politycznie rehabilitowane czy też korzystające z wdowich emerytur. Wypłata jednorazowej premii w listopadzie każdego roku kalendarzowego gwarantowana jest ustawą, o ile PKB w danym roku przekroczy 3,5 proc.

3.2. Litewskie 500 plus

Z inicjatywy posłów Akcji Wyborczej Polaków na Litwie od stycznia 2018 r. rząd wprowadza comiesięczne świadczenie na dzieci w wysokości 30 euro. Propozycja spotkała się z akceptacją 80 posłów przy 141-osobowym parlamencie. Co prawda inicjatorzy ustawy, wzorując się na polskim 500 plus, chcieli, aby comiesięczne świadczenie wypłacono w wysokości 120 euro, jednak ostatecznie – biorąc pod uwagę brak środków w budżecie – rząd uchwalił niższe świadczenie i zapewnił, że każdego roku jego wysokość będzie systematycznie wzrastała do 2020 r., kiedy osiągnie 100 euro. W myśl ustawy świadczenie będzie należało się na każde dziecko poniżej 18. roku życia (jeśli się uczy, to do 21. roku życia), bez względu na kryterium dochodowe rodziny. W przypadku rodzin wielodzietnych oraz z niższymi dochodami kwota przewidziana na dziecko to 58,5 euro.

*dr Monika Bisek-Grąz
Naczelnik Wydziału Organizacji i Analiz
Oddział ZUS w Wąbrzychu*